

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Fabinyi Lili*
Cím: *Smelkó Mária*

Forrás: *A Nap.*

Bp.

(Hely)

1916. XI. 16.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

"1916"

Személy

Helyszám

Közp. ny.

Smelkó Mária

Szegény Smelkó Mária bűnbe esett. Közvagyonát rongált s ezért törvényt kell állnia: a községi ételmiszerüzem zuglói elárúsító bódéjának szép nagy tüköroblakát öklével beverte.

Smelkó Mária azért verte be a tüköroablakot, mert zsiréért állott, még pedig hiába és el volt keseredve nagyon. Napokon át üres kézzel kellett hazaindulnia, karján didergő, kicsi gyermekével. Smelkó Mária őszintén és szépités nélkül elmondja esetét.

Ott, ahol a lüktető főváros szélső kis házai belehajlanak az Alföld rónájába, kiellen, pusztá határon vonul át a Hajtsád-ut. Ennek az utnak 175. száma alatt lakik a szegény asszony. Alig kadtam rá. A sok üres telek mentén fehérré meszelt, földszintes ház dül bele az utba, szomorun

— Smelkó Máriát keresem.

— Itt lakik, a középső házban.

Kopár, nagy telek. Hátrább még két épületféle disztelenkedik rajta. A repedezett, kisült földön szanaszéjjel a szegénység egyenruhája: piszoktól bizonytalan színű ágynemű, száradó rongyok, rozoga edények, kilyukadt fazekak... A középső ház az óriás telek hátsó részén áll. Messziről olyan az egykor színesre meszelt, málló fala, mint valami óriási, fehér-foltos hervadó falevél...

A rozoga deszkaajtó nem enged a nyomásra, bent semmi nesz. Hosszas

várakozás után jön az asszony, erős csontu teremtés, beesett arcán a nyomor fakó színe, kezében nagy tál burgonya, a hasonló családok egyetlen eledele. Sokáig kopog ő is.

— Károlyka, a nagyobbik szokta bezární.

Páradt, öreges csoszogás hallszik és nesztelenül megnyílik az ajtó. Kicsi gyerekkéz nyitotta ki, a ház alig öt esztendőös tulajdonosa a szoba közepén áll és gyönyörű, ibolyakék szemével úgy néz, fájdalmasan, szemrehányón...

— Mi baja a kizsifunak?

— Nem tudom. Két hónapig feküdt kórházban és nem tud talpra állni azóta.

A gyermek már ott gubbaszt fáradtan a piszkos nyoszolya szélén és fájdalmasan köhög.

— Fáj valamid, kis fiam?

Csak néz könnyelábadt tekintettel, azzal a némasággal, ami mondhatlan fájdalmat takar. Szép kis ajka csak reszket.

— Mid fáj?

A lábam, — sugja. — Gyenge vagyok nagyon — és kis feje lehókkad szomorun.

— Kávét szeretne szegény — mondja az anyja.

Feljejtethetlenül magrázó volt, ami erre a kijelentésre következtet. Csak az történt, hogy ez a gyermek, ez a szegény, hervadó virág feltekintett erre a szóra: kávé. De ez a tekintet szívbe markolt. Ennyi vágyódással és megadó, öreges lemondással csak az

néz, aki már egy életrevalót szenvedett. Halálos vád van egy ilyen gyermektekintetben.

— Nincs tejük?

— Bár volna! Ennek is kellene — és odamutat a szennyes nyoszolyán alvó kis lenhaju csöppösgre. — Cédulát kaptam, de a teicsarnokból elutasítottak velem. Másoknak meg négy litert is mértek szemem látlára.

— Az ura a haretéren van?

— Ott. A háboru eleje óta. Tavaly április óta semmi hírem felőle...

Elmondta aztán, hogy nincs megese-

küdvé az urával, ezért nem kap hadisegélyt. Dolgozni nem járhat, ha csak nem itt-ott kiségitő munkára, a két apró gyermek miatt. Ezek révén huz havonta huszonnégy korona segélyt és tizenkét korona lakáspénzt. Van egy hónapra tehát harminchat koronája, ebből huszonhat jár az oduért, amiben laknak, marad tehát havi élelemre, ruházatra, fűtésre, meg egyéb mindenre tíz, mond tíz koronája.

— Nem is tagadom kérem. Sajnálom, de beverem az ablakot. Nem tudtam már, hogy mit teszek. Tessék nézni, itt ez a nyomoruság, a beteg gyermek. És ami kis időt dolgozni tudnék, azt a zsirbódé előtt kell tölteni. Két hétig állottam ott hiába, a városból hoztam egyszer drága vaját, hogy éhen ne haljanak a gyermekek. Ugy akartam hát segíteni, hogy már tizenkét órákor kiállottam. Mégsem jött rám a sor. Az asszonyok zugolódtak, könyörögtek, de csak elkergettek bennünket. Én álltam legközelebb. Sirtam és valami nagy keserőség úgy elöntött. Így történt...

*

Smelkó Mária tette bizonyára irgal-

mas elbirálásra talál, mert sajnos, ugyancsak érthető. És megint csak figyelmeztet valamire. Annyi szó esik mostanában a gyermekhalandóság, — sőt a születés előtti gyermekhalandóság megállításának szükségességéről. Nem üres frázis-e minden, míg Smelkó Mária élnek és nyomorognak közöttünk szerencsétlen porontyaikkal egytemben elrettentő példájával a hátor, törvényektől nem védett anyaságnak? Bár a Smelkó Mária elkeseredett ökölcsepája is közelebb vinné a megoldáshoz ezt a komoly nagy problémát!

Fabinyi Lili